

Tórshavn, tann 22. apríl 2013
J.Nr.:32/ 201200026 / 75

Frágreiðing

frá

**Eftirlitsvitjanini í sambýlunum
á Mýruni 4 og 6 í Hoyvík**

tann 18. apríl 2012

Innihaldsyvirlit

1. Inngangur	3
2. Sambýlini á Mýruni 4 og 6 í Hoyvík	4
2.1. Starvsfólk	6
2.1.1. Starvsfólkaviðurskifti	7
2.1.2. Valdsnýtsla/harðskapur	8
2.1.3. Tilbúgvingarætlan	10
3. Viðurskifti hjá búfólkunum	12
4. Dagliga virksemið hjá búfólkunum	13
5. Heilsuviðurskifti	14
5.1. Umsiting av heilivági	14
5.2. Rúsevni	15
5.3. Royking	15
6. Persónligar upplýsingar og samskifti	16
6.1. Varðveitsla av persónligum upplýsingum	16
6.2. Samskifti	17
7. Fíggjarviðurskifti	18
7.1. Generelt	18
7.2. Umsiting av pengum og ollum hjá búfólki	18
7.3. Útreiðslur til upphald	21
7.4. Íognarfelagið Mýru-Bussur	24
8. Eftirlit	25
9. Rundtúrur á Mýrini 4	28
9.1. Generelt	28
9.2. Loftið	29
9.3. Miðhæddin	30
Felagsrúm	30
Vaktarrúm	30
Baðirúm	30
10. Rundtúrur á Mýrini 6	31
10.1. Generelt	31
10.2. Stovuhædd	32
Felagsrúm – vinstru lon	32
Starvsfólkarúm	32
Høgra lon	32
10.3. Kjallarin	33
Kjallarin – vinstru lon	33
Kjallarin – høgru lon	33
10.4. Húsið og økið uttandura	34
11. Samrøður við búfólk og avvarðandi	35

1. Inngangur

Sambært § 5 í umboðsmanslógini hevur umboðsmaðurin eftirlit við, at almenna umsitingin ikki ger mistøk ella vanrøkir sínar skyldur, og at umsitingin ikki fremur órætt ímóti einstaka borgaranum.

Sambært § 8, stk. 1 hava umsitingareindirnar skyldu til at geva umboðsmanninum tær upplýsingar og at leggja fram øll tey skjøl, sum hesin embætis vegna krevur at fáa fyrilagt. Harumframt hevur umboðsmaðurin sambært § 8, stk. 3 í lógini rætt til at vitja øll støð, ið verða kannað, og hann hevur fría atgongd til at gera kanningar í øllum neyðugum hølum.

Sum ein liður í virksemi sínum, gjørði umboðsmaðurin av at fara á eina eftirlitsvitjan á sambýlunum á Mýruni 4 og 6 í Hoyvík. Orsøkin til, at hesi sambýlini vórðu vald, var í fyrsta lagi, at umboðsmaðurin í 2008 (jr. nr. 200800024) viðgjørði eina klagu frá 9 starvsfólkum á sambýlunum, sum í felag høvdu kært leiðaran til Nærverkið, og sum seinni søgdu seg úr starvi. Í øðrum lagi er tað tí, at sambýlið hýsir einum bólki í samfelagnum, sum hevur ringt við at koma til orðanna.

Eftirlitsvitjanin var í samráð við sambýlini og Nærverkið sett til tann 18. apríl 2012. Frammanundan eftirlitsvitjanini var ein fyrireikandi fundur hildin við setta leiðaran á sambýlunum, leiðsluna í Nærverkinum og stjóran á Almanastovuni. Fundurin varð hildin tann 27. mars 2012.

Eftirlitsvitjanin byrjaði við einum fundi við setta leiðaran, starvsfólkaumboð, trý starvsfólk og leiðaran fyri Trivnaðar- og stuðulstænastuna í Nærverkinum. Frá umboðsmanninum luttóku umboðsmaðurin og tvey starvsfólk.

Leiðarin á sambýlunum vísti umboðsmanninum runt í báðum húsunum. Síðani hevði umboðsmaðurin samrøðu við eitt búfólk og tvey avvarðandi hjá tveimum búfólkum, sum høvdu biðið um fund. At enda varð fundur hildin við leiðaran í sambýlunum og leiðaran fyri Trivnaðar- og stuðulstænastuna í Nærverkinum, har tikið varð samanum dagin.

Í sambandi við eftirlitsvitjanina hevur umboðsmaðurin fingið neyðug skjøl og upplýsingar frá sambýlunum á Mýruni 4 og 6, Nærverkinum og Almanastovuni.

2. Sambýlini á Mýruni 4 og 6 í Hoyvík

Á Mýruni 4 og 6 eru tvey sambýli, sum hýsa fólki, ið hava ein serligan tørv í so stóran mun, at tey hava brúk fyri starvsfólki til at stuðla og hjálpa sær í dagligdegnum.

Sambýlini hoyra bygnaðarliga til Nærverkið, nú Almannaverkið, og eru skipað undir eini deild í Almannaverkinum, ið kallast Trivnaðartænastan. Deildin veitir stovnspláss til fólk við serligum tørv.

Tey tvey sambýlini hava somu leiðslu. Ognirnar standa við síðuna av hvørjari aðrari á Mýruni 4 og 6 í Hoyvík.

”Sjálvsogunarstovnurin á Mýruni 6 / Grønlandsvegur 59” eigur húsini á Mýruni 6. Sjálvsogunarstovnurin er stovnaður av landsstýrismanninum í almannamálum og Íbúðargrunninum í felag. Sambært viðtøkunum er leiðslan fyri sjálvsogunarstovnin ein nevnd við trimum limum. Almanamálaráðið velur tveir limir og Íbúðargrunnurin velur ein lim, sum verða valdir fyri eitt fýra ára tíðarskeið. Nevndin skipar seg sjálv og ger reglugerð, sum skal lýsa virkseimið. Henda reglugerð skal góðkennast av Almanamálaráðnum og Íbúðargrunninum.

Sambært viðtøkunum er endamál stovnsins at eiga og reka so bíliga sum tilber ognirnar matr. nr. 1au, á Mýruni 6, Hoyvík og mat. nr. 892k, Grønlandsvegur 59, Tórshavn til bústað til brekað fólk.

”Sjálvsogunarstovnurin sambýlir” eigur húsini á Mýruni 4. Sjálvsogunarstovnurin er stovnaður av landsstýrismanninum í almannamálum. Sambært viðtøkunum er leiðslan fyri sjálvsogunarstovnin ein nevnd við trimum limum. Almanamálaráðið velur limir og varalimir, sum verða valdir fyri eitt fýra ára tíðarskeið. Landsstýrismaðurin í Almanamálum skipar nevndina.

Sambært viðtøkunum er endamál stovnsins at eiga og reka so bíliga sum tilber ognir/sambýlir, sum skulu nýtast til bústað til brekað fólk.

Í figgjarlógargruppukotinum fyri 2013 undir 12.21.6.02 (Bústovnar o.a. Løgjáltan) stendur, at:

“... Harumframt er játtan sett av til avtøku av sjálvsogunarstovnin sambýlir og sjálvsogunarstovnin Grønlandsvegur 59/Mýruni 4 (*Mýruni 6, mín viðm.*) og flyta allar skyldur og rættindi teirra beinleiðis undir landið.”

Avtøka av báðum sjálvsogunarstovnunum er reglurað í viðtøkunum fyri sjálvsogunarstovnarar í ávíkavist § 17 og § 13.

Eg havi biðið Almanamálaráðið kunna meg um avtøkugongdina av báðum sjálvsogunarstovnunum umframt at geva mær eina kunning, um tilgongdin fer at hava ávirkan á búfólkini á sambylunum.

Við skrivi, dagfest 12. mars 2013, hevur Almanamálaráðið sent mær fylgjandi kunning:

“Almannamálaráðið skal boða Lögtingsins Umboðsmanni frá, at nýggja nevndin fyri stovnarar verður sett ein av fyrstu døgnum. Fíggjarmálaráðið er biðið um at koma við uppskoti til ein lim, Almannamálaráðið velur tveir limir. Nýggja nevndin hevur eittans endamál – at avtaka sjálvsognarstovnarar og leggja ognirnar beinleiðis undir landið. Almannamálaráðið er ikki vitandi um, um avtøkurnar av sjálvsognarstovnunum koma at hava avleiðingar fyri verandi búfólk á stovnunum.”

Tað eru ikki nógvar almennar upplýsingar um sambýlini. Á heimasíðuni hjá Nærverkinum eru sambýlini nevnd, men ongar upplýsingar eru at finna um, hvussu ognin sær út, herundir innrætting av húsunum, og hvussu nógv bústaðarpláss eru á sambýlunum. Eftir at Nærverkið og Almannastovan eru lögð saman undir Almannaverkinum og ein nýggj heimasíða er gjørd, eru ongar upplýsingar yvirhøvur at finna um sambýlini, sum eru undir Almannaverkinum.

Eg havi heitt á Almannaverkið um at dagføra heimasíðuna og umhugsa at skriva eina betri kunning um sambýlini, sum eru undir Almannaverkinum.

Við skrivi, dagfest 12. februar 2013, hevur Almannaverkið sent mær fylgjandi kunning:

“Almannaverkið er í eini samanleggingartilgond. Almannaverkið er í ferð við at dagføra heimasíðuna, men tað krevur tíð at fáa røttu samansetingin av heimasíðuni, tí talan er um ein umfatandi stovn (verk), við nógvum uppgávum. Annars loyvir Almannaverkið at vísa til heimasíðuna hjá Almannaverkinum, har eisini "gomlu" heimasíðurnar hjá Almannastovuni og Nærverkinum eru, og á heimasíðuni hjá Nærverkinum eru fleiri upplýsingar um tey ymisku bútilboðini, hvar tey eru, hvørji tilboðini eru, og hvørjir leiðararnir eru.”

Sambært § 34 í forsorgarlógini hevur landsstýrismaðurin heimild til at stovna sambýli og at góðkenna, at stovnar verða umskipaðir til sambýli, umframt at áseta reglur um leiðslu og rakstur av hesum. Harumframt eru heimildir hjá landsstýrismanninum at áseta nærri reglur um ymisk viðurskifti viðvíkjandi eitt nú valdsnýtslu og umsiting av fíggjarviðurskiftum hjá búfólkum.

Í sambandi við eftirlitsvitjanina hevur umboðsmaðurin millum annað tikið útgangsstøði í niðanfyri nevndu reglum:

- Lovbekendtgørelsen nr. 100 fra 2. marts 1988 om offentlig forsorg, sum seinast broytt við lögtingslóg nr. 169 frá 23. desember 2011
- Kunngerð nr. 1 frá 3. januar 2005 um valdsnýtslu á stovnum fyri fólk við víttfevnandi likamligum ella sálarligum brekum
- Kunngerð nr. 2 frá 3. januar 2005 um skipan av sambýlum
- Umfarsskriv nr. 1 frá 4. januar 2005 um valdsnýtslu á stovnum fyri fólk við víttfevnandi likamligum og sálarligum brekum
- Rundskriv frá 18. august 2008 um umsiting av pensjón hjá húsfólki á sambýlum
- Rundskriv frá 1. januar 2009 um skipan av sambýlum
- Mannagongd í sambandi við lummápening hjá búfólkum á Sambýlunum á Mýruni 4 – 6, dagført 16. apríl 2012

2.1. Starvsfólk

Ein fyrbils settur leiðari hevur ábyrgdina av sambýlunum á Mýruni 4 og 6. Eingin varaleiðari er á stovninum.

Síðan august 2011 hava tveir fyrbils settir leiðarar havt ábyrgdina av sambýlunum.

Leiðslan í Nærverkinum greiddi frá, at av tí at samanlegging av Almanastovuni og Nærverkinum var ávegis, var ikki søkt eftir leiðara.

Álitisfólkið greiddi frá, at tað hevði verið eitt sera tungt arbeiði at verið millumlið millum fyrverandi leiðsluna og starvsfólkini, tí nógvir samstarvstrupulleikar høvdu verið á stovninum.

Upplýst var, at tvey starvsfólk høvdu verið sjúkrameldað vegna strongd, og at tað annars hevði verið nógv sjúkrafrávera.

Umboðsmaðurin fekk eisini upplýst á fundinum, at samstarvstrupulleikar høvdu verið og eru enn á stovninum.

Umboðsmaðurin er vitandi um leiðsu- og starvsfólkatrupulleikar, sum hava verið á sambýlunum. Sí álit frá umboðsmanninum, dagfest 12. desember 2008 (j. nr. 200800024).

Umboðsmaðurin gjørdi á fundinum vart við, at tað als ikki var nøktandi, at Nærverkið síðan 2011 hevði havt fyrbils settar leiðarar á sambýlunum, og at starvsfólka- og samskiftistrupulleikar við avvarðandi ikki verða loystir, áðrenn tað kemur so langt, sum at starvsfólk verða sjúkrameldað.

Umboðsmaðurin gjørdi á fundinum eisini vart við, at sjúkrafráveran hjá starvsfólkum átti at verið ein ábending til leiðsluna um, at trupulleikar vóru á stovninum. Umboðsmaðurin mælti á fundinum leiðsluni til sum skjótast at lýsa eftir og seta ein leiðara í starv fyri sambýlini, soleiðis at karmarnir um sambýlini kunnu gerast støðugir.

Eg havi heitt á Almannaverkið um at kunna meg um, hvussu starvsviðurskiptini eru hjá leiðaranum, og um Almannaverkið hevur lýst leiðarastarvið leyst.

Við skrivi, dagfest 29. januar 2013, hevur leiðarin á sambýlunum á Mýruni 4-6 sent mær fylgjandi kunning:

“Tað er mín fatan, at trivnaðurin millum starvsfólk á Mýrini er betur í dag.

Í árinum hava vit arbeitt við ymiskum fyri at bøta um trivnaðin. M.a hava vit orðað, hvat Sambýlið á Mýrini er fyri stovnur, og vit hava orðað eina endamálsorðing. Í løtuni arbeiða vit við at gera felags virkisætlan fyri starvsfólkið á stovninum, har vit seta okkum felags mál at arbeiða fram ímóti, soleiðis at vit draga somu linu. Hetta arbeiði er ikki komið á mál, men arbeiðspappír hesum viðvíkjandi eru hjáløgð.

Samansetingin av búfólki er eisini broytt í árinum. Eitt búfólk flutti i summar á annan stovn, sum er betur eignaður til viðkomandi. Nú búa bert 5 búfólk á M4 ístaðin fyri 6. Hetta hevur skapt betur frið og trivnað í húsinum, og merkist hetta væl bæði á bú- og starvsfólki.

Eitt nýtt búfólk flutti beint undan jólam í eitt kamar á Mýrini 6. Hetta sær út til at ganga væl, og viðkomandi sær út til at trívast væl.

Almannaverkið skipaði fyri Námsfrøðiligum eftirliti á heysti í 2012.”

Við skrivi, dagfest 12. februar 2013, hevur Almannaverkið sent mær fylgjandi kunning:

“Lýst hevur verið eftir leiðara, og ein leiðari bleiv settur, men tók hesin sína umsókn aftur, og tí var ein fyribils leiðari settur, meðan økið var umskipað. Nú er alt økið í Trivnaðardeplinum umskipað, og sambýlini á Mýrini 4 og 6 koma undir eind 6 í Trivnaðardeplinum, og hesin eindarleiðari er nú settur.”

2.1.1. Starvsfólkaviðurskipti

Í sambýlunum á Mýrini 4 og 6 starvast 8 starvsfólk. 5 starvsfólk eru í føstum starvi, meðan 2 starvsfólk eru í ALS-farloyvistarvi. 4 av teimum føstu starvsfólkunum arbeiða 40 tímar um vikuna, meðan 1 starvsfólk arbeiðir 35 tímar um vikuna.

Harumframt eru 4 hjálparfólk, sum eru avloysarar. Tveir av hesum avloysarum arbeiða í fastari vakt annað hvørt vikuskifti.

Bæði húsini hava felags starvsfólk, sum eru til arbeiðis eftir vaktarskema.

Upplýst varð, at tvey fólk eru á vakt í húsinum á Mýrini 4 frá kl. 16.00 til kl. 21.00 orsakað av, at búfólkini har hava ein serligan tørv í mun til hini búfólkini. Í húsinum á Mýrini 6 er eitt fólk á vakt, og tað metir leiðarin sum hóskandi, tí har eru búfólkini betur fyri.

Ein sovandi náttarvakt er fyri bæði sambýlini. Viðkomandi svevur í húsinum á Mýrini 4.

Einki starvsfólkavesi er á sambýlunum. Starvsfólkini brúka tí sama vesi sum búfólkini.

Eg gjørdi Almannaverkið vart við, at tað als ikki er nøktandi at starvsfólkini ikki hava eitt starvsfólkavesi, sum tey kunnu brúka, tá ið tey eru til arbeiðis. Talan er um sambýlir, sum eru heim hjá búfólki, eins og eg haldi, at tað er manglandi virðing fyri bæði bú- og starvsfólkunum, at tílík viðurskipti ikki eru í lagi.

Við skrivi, dagfest 12. februar 2013, hevur Almannaverkið sent mær fylgjandi kunning:

“Almannaverkið er samt við Umboðsmanninum og fer at taka hetta upp við sjálvsogvarstovnin.”

Greitt varð frá, at starvsfólkini fáa supervisjón eftir tørv í mun til starvfólkatrúpulleikar, men eingin supervisjón er í mun til handfaring og viðurskipti annars við búfólkini.

Stovnurin hefur starvsfólkafund 14. hvönn dag við kunning og umrøðu av átrókandi málum.

Eisini greiddi leiðarin frá, at eingin burturflutningsætlan er fyri húsini, um eldur skuldi komið í húsini.

Eg havi gjørt Almannaáráttina vart við, at eg haldi tað ikki verða nøktandi ikki at hava eina burturflutningsætlan fyri búfólkini og starvsfólkini, um so er, at eldur kemur í húsini, og eg havi heitt á leiðaran og Almannaáráttina um at fáa sett í gildi eina burturflutningsætlan fyri stovnin.

Við skrivi, dagfest 29. januar 2013, hefur leiðarin á sambýlunum á Mýruni 4-6 sent mær fylgjandi kunning:

“Vit hava sett okkum í samband við Tilbúgvingarstovuna um at hjálpa okkum at gera eina burturflutningsætlan i smb. við eld. Avtalað er at tosa nærri um hetta í hesu vikuni.

Stovnurin hefur eina eldávaringarskipan, sum er knýtt at trygdarfelagnum ANSNI. Um roykvarnarnir fara í gongd á Mýrini, ringir alarmurin eisini hjá ANSNI.“

Við skrivi, dagfest 12. februar 2013, hefur Almannaáráttin sent mær fylgjandi kunning:

“Sambýlini hava sett seg í samband við Tilbúgvingarstovuna um at fáa hjálp til at gera eina burturflutningstænastu. Avtalan er at tosa saman í nærmastu framtíð.”

2.1.2. Valdsnýtsla/harðskapur

Leiðslan greiddi frá, at tað hava verið tilburðir av harðskapi ígjøgnum árin.

Stovnurin hefur oyðiblað um ”fráboðan um valdsnýtslu v.m.”, ið skulu fyllast út, tá ið valdsnýtsla yvirfyri búfólki verður framd. Leiðslan upplýsti á fundinum, at harðskapstilburðir, síðani núverandi setti leiðari tók við leiðsluni, vóru niðurskrivaðir og skjølini lögð í eina skuffu á stovninum.

Einki oyðiblað er viðvíkjandi harðskapi móti starvsfólki á stovninum.

Reglurnar um valdsnýtslu eru ásettar í kunngerð nr. 1 frá 3. januar 2005 um valdsnýtslu á stovnum fyri fólk við víttfevnandi likamligum ella sálarligum brekum, og í umfarsskrivi nr. 1 frá 4. januar 2005.

Sambært § 1, stk. 4 í kunngerðini er likamlig valdsnýtsla ikki loyvd, uttan so at talan er um eitt av teimum undantøkum, sum nevnd eru í § 2.

§ 2 í omanfyri nevndu kunngerð er soljóðandi:

”§ 2. Likamlig valdsnýtsla er loyvd, tá viðkomandi verður hildin fastur ella leiddur í annað tilhald, um so er, at viðkomandi antin sýnir ein slíkan atburð, at framhaldandi samvera við onnur er skilaleys, ella um so er, at viðkomandi við hesum verður forðaður í at skaða seg

sjálvan. Valdsnýtslan skal tó altíð standa í mát við umstøðurnar í hvørjum einstøkum føri, og má bert nýtast, tá hetta er neyðsynt.”

Í umfarsskrivi nr. 1 frá 4. januar 2005 um valdsnýtslu á stovnum fyri fólk við víttfevnandi likamligum og sálarligum brekum, er millum annað ásett, at:

”§ 1. Gerðir, ið hava verðið neyðugar fyri at standa ímóti ella forða fyri álopi ella eini hóttan um álop, og sum mugu sigast at vera ráðiligar í mun til vandan í álopinum, eru umfataðar av revsilógarinnar reglum um neyðverju. Eitt starvsfólk kann tessvegna leggja uppí og hjálpa til í sambandi við útinnan av neyðverju.”

Sambært § 3 í umfarsskrivinum, skal ein fráboðan latast Nærverkinum. Hetta er galdandi, bæði tá talan er um valdsnýtslu, sum fer út um tað, ið er loyvt sambært kunngerðini, og tá neyðverja verður nýtt.

Sambært § 12 í kunngerðini um valdsnýtslu, er tað Nærverkið (Almannaverkið), sum hevur eftirlit við sambýlunum, meðan landsstýrismaðurin hevur yvirskipaða eftirlit við stovnum.

Í § 4 í umfarsskrivinum um valdsnýtslu skal Nærverkið fylgja við gongdini á økinum, og skal við jøvnum millumbilum vitja stovnarnar fyri at fylgja við gongdini innan økið.

Eg eri kunnað um eitt harðskapsmál, sum hevur verið á sambýlinum. Eg havi gjøgnumgingið skjøluni í málinum og kann staðfesta, at hóast tilburðurin varð fráboðaður Nærverkinum beinanvegin, var eingin verulig kanning gjørd av tilburðinum fyrr enn fleiri ár eftir hendingina.

Eg haldi, at tað als ikki er nøktandi, at harðskapstilburðir ikki verða fráboðaðir beinanvegin og kannaðir av Nærverkinum. Eg haldi heldur ikki, at tað er nøktandi, at harðskapstilburðir einans verða niðurskrivaðir og skjøluni lögð í eina skuffu á sambýlinum, eins og eg haldi tað vera átaluver, at Nærverkið ikki hevur útint sína eftirlitsskyldu. Hetta serliga sæð í mun til, at Nærverkið tey seinastu árinum hevur verið vitandi um, at trupulleikar hava verið við handfaring av harðskapsmálum, uttan at Nærverkið hevur sett ítøkilig tiltøk í verk fyri at betra um støðuna.

Likamlig valdsnýtsla er ein álvarsom atgerð, sum er vard av § 71 í grundlógini og art. 3 í Europeiska Mannarættindasáttmálanum. Tí er tað neyðugt at skjalfesta slíkar atgerðir, soleiðis at tað verður staðfest, hvat hendi í tí einstaka førinum; at valdsnýtslan stóð mát við umstøðurnar, og at talan var um eina neyðstøðu. Hetta eisini soleiðis, at búfólkini og starvsfólkini eftirfylgjandi kunnu verja seg ímóti atfinningum og møguligum kærumálum. Av somu orsök eigur likamlig valdsnýtsla eisini at verða fráboðað Nærverkinum í hvørjum einstøkum føri.

Eftir góðum fyrisingarsíði eigur harðskapur og hóttanir frá búfólki at verða noterað. Hetta eisini soleiðis, at starvsfólkini eftirfylgjandi kunnu vísa til skjalfestu tilburðirnar, t.d. tá ið nýggj viðgerð skal setast í verk yvirfyri einum búfólki, heilivágur skal broytast, ella støða skal takast til, hvørt eitt ávíst búfólk kann verða verandi í sambýlunum vegna harðskap ella hóttanir. Notatini kunnu í hesum førum nýtast sum skjalfesting yvirfyri myndugleikum ella avvarðandi.

Er harðskapurin ella tilburðurin revsiverdur sambært kap. 25 í revsilógini, eigur at verða meldað til lögregluna. Í førum, har harðskapurin uppstendur bráðfeingis, eigur lögreglan at verða boðsend.

Eg havi heitt á leiðsluna í sambýlunum um at fáa hesi viðurskipti í rættlag.

Sum høvuðsregla er ikki neyðugt at fráboða tilburðir viðvíkjandi harðskapi ímóti starvsfólki til Nærverkið, men er talan um, at vandi er fyri starvsfólkum, og at búfólkið er ov vandamikið til at verða verandi í sambýlinum, eigur frágreiðing av tilburðinum at verða skrivað, eins og tilburðurin eigur at verða fráboðað Nærverkinum.

Við skrivi, dagfest 12. februar 2013, hevur Almannaverkið sent mær fylgjandi kunning:

“Almannaverkið má ásanna, at onki serstakt oyðiblað er um fráboðan viðv. harðskapi móti starvsfólki á stovninum. Sambýlini hava nýtt sama skjalið, sum verður nýtt, tá valdsnýtsla verður framd móti búfólki. Tað er fatanin hjá leiðaranum, at tilburðirnir við valdsnýtslu/harðskapi eru fáir, bæði tá tað snýr seg um valdsnýtslu frá starvsfólki yvirfyri búfólki og harðskap búfólk yvirfyri búfólki og búfólk yvirfyri starvsfólki. Tó eru nakrar smærri fráboðanir komnar inn í árinum, hesar eru serlig um búfólk, sum hava verið harðlig móti starvsfólki.

Stovnurin fer í næstum at kanna allar generellar mannagongdir og oyðibløð og skipa fyri, at allar hóttanir og harðskapur verður noteraður.”

2.1.3. Tilbúgvingarætlan

Leiðarin greiddi frá, at sambýlini ikki hava nakra tilbúgvingarætlan viðvíkjandi harðskapi ímóti starvsfólkum. Stovnurin hevur havt eitt fólk á skeiði í sjálvsverju.

Umboðsmaðurin hevur í sambandi við eitt annað mál, sum er “Frágreiðing frá eftirlitsvitjan í sambýlinum á Bónaheygi 14, dagfest 15. juni 2007” og “Frágreiðing viðvíkjandi uppfylging av eftirlitsvitjan í sambýlinum á Bónaheygi 14, dagfest 24. juni 2008”, viðgjørt spurningin um tilbúgvingarætlan í sambandi við harðskapi ímóti starvsfólki.

Sambært hoyringskrivi frá Nærverkinum, dagfest 6. juni 2007, varð boðað frá, at Nærverkið fór at arbeiða fram ímóti, at hvør einstakur stovnur í Trivnaðartænastuni hevur eina tilbúgvingarætlan í sambandi við harðskap ímóti starvsfólkum. Við skrivi, dagfest 24. apríl 2008, boðaði Nærverkið frá, at arbeiðið við at gera eina yvirskipaða tilbúgvingarætlan fyri øll øki innan Nærverkið var farið í gongd.

Nærverkið hevur í frágreiðing til umboðsmannin, dagfest 9. september 2009, greitt soleiðis frá:

“ ...

Arbeitt varð miðvíst við omanfyri nevndu ætlan (*tilbúgvingarætlan, mín viðm.*), har t.d. evnið um valdsnýtslu varð tikið upp á leiðarafundum, og ein temadagur skuldi eftir ætlan verða á heysti 2008. Í sambandi við ætlaða temadagin, varð fyrsta stigið tikið til samstarv við Psykiatriska Depilin ...

Av ymiskum orsökum bleiv ætlaði temadagurin av ongum, og datt ein stórur partur av arbeiðnum við tilbúgvingarætlanini hareftir niðurfyri.

Ásannandi at hetta var sera óheppið, hevur Nærverkið tikið stig til at taka málið upp aftur og er nú aftur gongd í at fáa tilbúgvingarskipanina at virka eftir ætlan.
...”

Eg havi síðani 2007 fingið kunning frá Nærverkinum um at ætlanin er, at seta tilbúgvingarætlan viðvíkjandi harðskapi ímóti starvsfólkum í verk fyri allar stovnar undir Nærverkinum. Tó kann eg staðfesta, at enn er eingin tilbúgvingarætlan sett í verk.

Eg havi heitt á Almannaeverkið um at taka hesi viðurskifti til viðgerðar og tryggja, at tilbúgvingarætlan viðvíkjandi harðskapi ímóti starvsfólkum verða settar í verk.

Eg havi harumframt heitt á Almannaeverkið um at umhugsa at víðka tilbúgvingarætlanina til eisini at fevna um harðskap móti búfólkum.

Við skrivi, dagfest 12. februar 2013, hevur Almannaeverkið sent mær fylgjandi kunning:

“Almannaeverkið má ásanna, at enn er ikki nøkur fullfíggað tilbúgvingarætlan snikkað til og sett í verk, hóast hetta hevur verið í kortinum. Almannaeverkið hevur tí avgjørt at hava tilbúgvingarætlanina sum innsatsøki, og vónandi verður ein fullfíggað tilbúgvingarætlan, sum bæði fevnir um starvsfólk og búfólk, liðug innan rímliga tíð.”

3. Viðurskipti hjá búfólkunum

Á stovninum búgva 11 vaksin búfólk; 3 kvinnur og 8 menn.

Búfólkini hava ymisk brek og hava ymiskar førleikar, bæði mentalt og likamliga. Einki búfólk nýtir koyristól, men nøkur av teimum eru illa gongd.

Á Mýruni 4 búgva 6 fólk, 2 kvinnur og 4 menn. Tey leiga øll hvør sítt kamar. Á Mýruni 6 búgva 5 fólk, 1 kvinna og 4 menn. Tey leiga øll hvør sína íbúð. Øll búfólkini hava lykil til húsið, sum tey búgva í, og lykil til hurðarnar til kamar/íbúð.

Øll búfólkini hava tvey kontaktfólk, sum taka sær av yvirskipaðum málum hjá búfólkunum.

Leiðarin greiddi frá, at 5 búfólk eru fíggjarliga ómyndig. Eitt búfólk er persónliga ómyndigt.

4. Dagliga virksemið hjá búfólkunum

Á eftirlitsvitjanini greiddi leiðarin frá virkseminum hjá búfólkunum. Øll búfólkini hava partvíst arbeiði. Eitt búfólk arbeiðir hálva tíð á Strandferðsluni, átta búfólk arbeiða á Verkstaðnum Vón, og tvey búfólk arbeiða á dagtilhaldinum Ternulág.

Leiðarin greiddi frá, at ætlan fyri, hvør ger mat, setir í uppvaskimaskinuna og tømir hana, gevur urtapottum vatn, vaska klæðir o.a., hongur á einum skjali inni á skrivstovuni. Starvsfólkini hjálpa búfólkunum við hesum uppgávum. Greitt varð frá, at tað er ymiskt, hvussu búfólkini eru fyri, men vanligt er, at starvsfólkini hjálpa búfólkunum at gera reint og rudda.

Máltíðirnar verða gjørdar og etnar í hvør sínum húsi sær. Búfólkini hjálpa til at gera matin og at dekkja borð. Búfólkini eta vanliga saman í køkinum, men um tey ynskja tað, kunnu tey eta inni hjá sær sjálvum.

Greitt varð eisini frá, at starvsfólkini í sambýlunum við jøvnum millumbilum ferðast við búfólkunum.

Leiðslan greiddi frá, at arbeiðt var við at gera virkisætlanir fyri búfólkini, men at tað arbeiðið ikki var liðugt enn. Upplýst varð, at tað vóru tvey starvsfólk pr. búfólk, sum høvdu ábyrgd av at dagføra virkisætlanina og gera støðulýsing fyri einstaka búfólkið.

Eg haldi, at tað ikki er nøktandi, at virkemisætlanir ikki eru gjørdar fyri tað einstaka búfólkið og eg havi heitt á leiðsluna í sambýlunum um at kunna meg um, hvussu tað gongur við arbeiðinum at gera virkemisætlan hjá tí einstaka búfólkunum. Eisini havi eg heitt á leiðsluna um at geva mær avrit av hesum, tá ið tær fyriligga.

Við skrivi, dagfest 29. januar 2013, fekk Løgtingsins umboðsmaður avrit av virkemisætlan hjá tí einstaka búfólkunum. Við sama skrivi kunnaði leiðarin á sambýlunum á Mýruni 4-6 meg um:

“Virkisætlanir eru, í leypið av árinum, gjørdar til øll búfólkini á Mýrini, og allar eru eftirmettar í januar 2013.

Virkisætlanirnar eru eitt konkret arbeiðsamboð, sum vit nýta í dagliga arbeiðnum. Virkisætlanirnar verða støðugt eftirmettar, og so hvørt sum ymsu máluni verða nádd, verða nýggj mál og tiltøk sett við, og tí ber ikki til at tosa um, at virkisætlanirnar eru lidnar.”

Umboðsmaðurin hevur fingið avrit av omanfyri nevndu virkisætlanum fyri øll búfólkini.

5. Heilsuviðurskipti

5.1. Umsiting av heilivági

Leiðslan greiddi umboðsmanninum frá, at 7 av 11 búfólkum taka heilivág. 6 av teimum fáa heilivágin í skamtanarposum.

Leiðarin greiddi frá, at bæði húsini hava hvør sína heilivágsgoymslu í einum stongdum skápi til hvørt búfólk sær. Tey arbeiða eftir heilivágsslistum, sum eru frá apotekinum. Hvørt búfólk hevur sín egna kommunulækna, sum ávísir heilivágin.

Starvsfólkini fylgja ”Mannagongd í samband við at geva heilivág”, sum Nærverkið hevur tilevnað. Umboðsmaðurin hevur fingið avrit av hesi mannagongd.

Starvsfólkini, sum eru á vakt, geva búfólkunum heilivág. Starvsfólkini eru hjá búfólkunum, til heilivágurin er tikin, og syrgja fyri, at búfólkini taka heilivágin. Einki búfólk verður tvingað til at taka heilivág.

Nærverkið hevur gjørt eitt skrásetingarskjal, har stovnurin skal skráseta feilir í umsiting av heilivági. Endamálið við skrásetingarskjalinum er at finna orsøkirnar til, at feilir verða gjørdir, soleiðis at tryggileikin og góðskan í handfaringini av heilivági kann styrkjast.

Umboðsmaðurin hevur fingið avrit av skrásetingarskjalinum, men hevur ikki fingið avrit av nøkrum skrásetingarskjali, sum starvsfólk hava noterað á.

Leiðarin greiddi frá, at ongar skrivligar mannagongdur eru um tann heilivágin, sum skal latast inn aftur til Apoteksverkið. Leiðarin greiddi frá, at restheilivágur verður samlaður í ein posa. Restheilivágur frá báðum húsunum verður goymdur í innilæstum skápi í tí eina húsinum. Av og á verður restheilivágur borin aftur til apotekið av starvsfólkum. Eingin vátan er frá Apoteksverkinum um slag og nøgd av heilivági, sum er tikin innaftur.

Eg haldi ikki, at tað er nøktandi, at tað ikki eru greiðar mannagongdir fyri heilivág, sum skal sendast aftur til Apoteksverkið, tí vandi kann vera fyri evnismisnýtslu av hesum heilivági.

Eg havi heitt á leiðsluna, saman við Almannaverkinum, um at seta í verk eina skipan fyri, at restheilivágur verður ein partur av innaneftirlitinum við heilivágsgoymsluni.

Við skrivi, dagfest 29. januar 2013, hevur leiðarin á sambýlunum a Mýruni 4-6 sent mær fylgjandi kunning:

“Tað er sera lítið av avlopsheilivági á sambýlinum á Mýrini, hetta tí at fleiri av búfólkunum taka ongan heilivág, og tey flestu búfólkini fáa medisin í skamtan. Tann avlopsheilivágurin, sum tað snýr seg um, er sum oftast ein penicillinrest, eygnasalva, útgingnar panodil, o.l. Tað kann tó koma fyri, at talan er um vandamiklari heilivág.

Tað er sera trupult at gera mannagongdir, sum heilt kunnu tryggja, at alt medisin verður latið inn aftur á apotekið. Fyri at betra um skipanina hava vit á Sambýlinum á Mýrini gjørt

eitt skjal, har allur avlopsheilivágur verður skrivaður á. Avlopsheilivágurin verður goymdur, saman við skjalinum, í stongdum skápi. Avlopsheilivágur eigur at verða latin inn aftur á apotekið skjótast til ber. Tað starvsfólkið, sum fer á apotekið við rest heiliváginum, skrivur undir uppá, at alt verður avleverað á apotekinum. Annað starvsfólk, ella leiðarin, váttað, at viðkomandi starvsfólk er farið við heilivágunum. Ein munnligur fyrispurningur til apotekið, um tey kundu váttað, hvønn heilivág vit avlevera innaftur, gav noktandi svar. Hetta siga tey seg ikki hava orku til at gera.”

Við skrivi, dagfest 29. januar 2013, havi eg móttikið avrit av einum skjali, sum stovnurin nýtir í sambandi við afturbering av heilivági.

Í sambandi við eftirlitsvitjanina hevur umboðsmaðurin fingið avrit av eini frágreiðing frá heilsufakligari eftirlitskanning frá 21. oktober 2009.

Eg meti, at tað er av stórum týðningi fyri búfólkini, at heilsufakligt eftirlit fer fram regluliga á sambýlunum, og tí haldi eg tað ikki vera nøktandi, at einki heilsufakligt eftirlit hevur verið á sambýlunum síðani 2009. Á fundinum við leiðarin og Nærverkið mælti eg til, at heilsufakliga eftirlitið kemur á vitjan sum skjótast.

Eg havi heitt á Almannaverkið um at fáa hesi viðurskifti í rættlag.

5.2. Rúsevni

Leiðslan í sambýlunum greiddi umboðsmanninum frá, at stovnurin ongar trupulleikar hevur av rúsevnum.

Eingin rúsevnispolitikkur er fyri búfólkini, men starvsfólkini fylgja ”Rúsevnapolitikkinum á Serforsorgarøkinum”, sum Nærverkið hevur tilevnað. Umboðsmaðurin fekk avrit av hesum politikki.

5.3. Royking

Leiðarin í sambýlunum hevur greitt umboðsmanninum frá, at sambýlini fylgja almenna roykipolitikkinum. Sambært løgtingslóg nr. 61 frá 10. juni 2008 kunnu búfólk roykja inni hjá sær sjálvum, um tað ikki er til ampa fyri onnur. Starvsfólk hava ikki loyvi at roykja inni.

Bert eitt búfólk á Mýruni roykir. Eingin roykir inni, starvsfólk og búfólk, sum roykja, gera hetta uttanfyri.

Leiðaranum vitandi, hevði tað ongantíð verið nakað ynski frá búfólki um at sleppa at roykja inni.

6. Persónligar upplýsingar og samskipti

6.1. Varðveitsla av persónligum upplýsingum

Leiðarin greiddi umboðsmanninum frá, at eingin journalskipan er, hvørki manuel ella elektronisk. Persónligu skjøluni hjá búfólkunum verða goymd í einum arkivskápi í einum kjallarárumi og í ringbindum á skrivstovuni.

Roknskapir verða goymdir í ringbindum á skrivstovuni. Annars er ikki skipað, hvørji skjøl verða goymd hvar. Arkivskápið í kjallaráruminum er stongt. Bert leiðslan á stovninum hefur atgongd til skápið. Ringt er at finna fram til skjøl, av tí at tey ikki eru skipað, skrásett ella talmerkt og av tí, at tey liggja ymsastaðni í húsinum.

Á skrivstovuni er ein telda, ið einans starvsfólkini hefur atgongd til. Starvsfólkini hava fingið eitt persónligt brúkaranavn og hava sítt egna loyniorð fyri at fáa atgongd til telduna. Telduskipanin er partur av netverkinum hjá Nærverkinum. Á hesi teldu verða upplýsingar um alt virkseimið goymdar, og teldan er til arbeiðsbrúk. Hurðin til skrivstovuna er stongd, tá ið starvsfólk ikki nýta hana.

Leiðarin greiddi frá, at hvørt einstakt búfólk hefur eina dagbók, ið starvsfólkini skriva í hvønn dag um, hvussu dagurin hefur gingið hjá búfólkunum. Dagbøkurnar hjá búfólkunum verða fýrdar á telduni.

Tað er als ikki nøktandi, at eingin journalskipan er á stovninum. Sambært § 1, stk. 1 í løgtingslóg nr. 49 frá 28. apríl 1992 um Føroya Landsskjalasavn, er ásett, at savnindi hjá almennum stovnum skulu goymast og varðveitast. Sambært § 7 í hesi lóg hefur stovnurin ábyrgdina av, at skjalasavnið verður bygt upp og forsvarliga varðveitt.

Sambært góðum fyrisingarsíði eiga øll skjøl á stovninum at verða skrásett og talmerkt, og fysisku málini eiga at verða varðveitt á einum tryggum stað. Hetta serliga sæð í mun til, at viðkvæmir, privatir upplýsingar um búfólkini verða varðveittir á stovninum. Onnur óviðkomandi eiga ikki at fáa innlit í upplýsingarnar. Neyðugt er ikki við einari elektroniskari journalskipan, ein manuel skipan hevði nøktað tørvin.

Eg havi heitt á leiðaran og Almannaeverkið um sum skjótast at fáa hesi viðurskipti í rættlag.

Við skrivi, dagfest 29. januar 2013, hefur leiðarin á sambýlunum a Mýruni 4-6 sent mær fylgjandi kunning:

“Tað verður arbeitt yvirskipað í Almannaeverkinum við at gera eina journalskipan, sum øll sambýlini skulu nýta. Eisini er ætlanin at menna eina skipan, sum tryggjar, at upplýsingar ikki kunnu broytast, uttan at tað sæst aftur.”

Við skrivi, dagfest 12. februar 2013, hefur Almannaeverkið sent mær fylgjandi kunning:

“Almannaeverkið er samt við Umboðsmanninum í, at tað als ikki er nøktandi, at ongin journalskipan er á stovninum. Við samanleggingini, sum nú hendir millum Nærverkið og Almannaastovuna, er journalisering ein týðandi táttur, eisini á bústovnum, sambýlum v.m., og

í hesum arbeiði verður umrøtt, um hesir stovnar og sambýlir skulu við í nýggju felags journalskipanini, ella onnur loysn skal finnast. Men tað tekur tíð, so ein manuel skipan verður fyribils gjørd.”

Eg havi eisini heitt á leiðaran og Almanna-verkið um at geva mær eina frágreiðing um, hvussu persónsupplýsingar og viðkvæmir upplýsingar í dagbókunum verða goymdar, og um leiðarin og Almanna-verkið hava gjørt sær eina meting av, um hesar upplýsingar eru viðgjørðar og goymdar á einum tryggum grundarlagi, soleiðis, at upplýsingarnir verða vardar ímóti, at óviðkomandi fáa atgongd, eins og at tryggjað verður, at upplýsingar ikki kunnu strikast ella broytast, uttan at tað klárt sæst aftur, hvat er broytt ella strikað, og hví rættingar eru gjørðar.

Við skrivi, dagfest 29. januar 2013, hevur leiðarin á sambýlunum a Mýruni 4-6 sent mær fylgjandi kunning:

“Viðmerkingar til dagbøkur: Hvørt búfólk hevur eina mappu á telduni, har serlig viðurskifti hjá viðkomandi vera skrivaði í. Her verður ikki skrivað í hvønn dag.

Afturat hesum hevur stovnurin eina "felags dagbók" har starvsfólkini skriva í hvønn dag. Hetta meti eg er ein "innanhygis dagbók/logbók", har starvsfólk skriva til hvønn annan um, hvussu teirra vakt hevur verið.”

6.2. Samskipti

Leiðarin greiddi frá, at persónlig brøv og pakkar altíð verða latin búfólkunum, soleiðis at tey kunnu lata upp sjálvi. Men av tí at fleiri búfólk ikki duga at lesa, verða persónlig brøv lisin upp av starvsfólkunum saman við tí einstaka búfólkunum. Tá ið talan er um brøv frá banka, TAKS, rokningar v.m., letur leiðarin brævið upp, og tekur sær av tí.

Búfólkini hava atgongd til telefon uttan hjáveru av starvsfólki, eins og tey kunnu hava privatar fartelesfonir, teldur og internethald.

Tað er í tráð við § 72 í grundlógini, at búfólkini sjálvi opna persónlig brøv og pakkar, og at búfólkini hava rætt til at nýta telefon uttan hjáveru ella avlurting av starvsfólki.

Hóast talan er um brøv frá bankum, TAKS ella rokningar, er hetta eisini at meta sum persónligur postur til hvørt einstakt búfólk, og tað er tí ikki rætt, at leiðarin í sambýlunum letur hesar rokningar upp, uttan at hetta verður gjørt í samráð við búfólkini.

Eg havi heitt á leiðsluna um at bera so í bandi, at búfólkini, møguliga saman við kontaktfólki, opna allan post sjálvi.

Við skrivi, dagfest 29. januar 2013, hevur leiðarin á sambýlunum a Mýruni 4-6 sent mær fylgjandi kunning:

“Mannagongdirnar í smb. við post eru nú broyttar soleiðis, at búfólkið kann lata allan post hjá sær sjálvum upp, saman við tí starvsfólki, sum er á vakt.”

7. Fíggjarviðurskipti

7.1. Generelt

Á Løgtingsins Fíggjarlóg er ein rakstrarjáttan til Serforsorg. Lógargrundarlagið undir Serforsorgini er § 32 í forsorgarlógini. Serforsorgin fevnir um dagstovnar, sambýlir, bústovnar, umlættingarstovnar, verk- og virknishús. Nakrir av hesum eru landsstovnar, sum verða ríknir beinleiðis undir Nærverkinum, ímeðan aðrir eru skipaðir sum sjálvsognarstovnar.

Av hesi játtan fáa sambýlirni á Mýruni 4 og 6 á hvørjum ári eina játtan frá landinum til dagliga raksturinn av sambýlunum.

Sjálvsognarstovnarir, sum eiga ognirnar á Mýruni 4 og 6, hava til endamáls at eiga og reka so bíliga sum tilber ognirnar til bústað til brekað fólk.

Leigusáttmáli er undirskrivaður tann 13. september 1999 millum Sjálvsognarstovnin Sambýlir og Serstovnadeildina, um ognina á Mýruni 4, Hoyvík. Sambært § 5 er tann árliga leigan ásett at verða 132.000 kr. ella 11.000 kr. um mánaðin, umframt el og oljunýtslu.

Eisini er leigusáttmáli undirskrivaður millum Sjálvsognarstovnin á Mýruni 6, Hoyvík. Leigusáttmálin er góðkendur av Almanna- og heilsumálastýrinum tann 8. juni 1999 og góðkendur av leigunevndini tann 5. juli 1999. Sambært § 5 er tann árliga leigan ásett til 96.000 kr. ella 8.000 kr. um mánaðin, umframt el og oljunýtslu.

Ein sjálvstøðugur roknskapur er viðvíkjandi rakstrinum av sjálvsognarstovninum, sum nevndin fyri sjálvsognarstovnin umsitur.

7.2. Umsiting av pengum og ognum hjá búfólki

Leiðslan greiddi umboðsmanninum frá, at eitt búfólk er fólkapersjónistur, hini fáa øll fyrirtíðarpensjón. Eitt búfólk er ómyndugt. Nøkur av búfólkunum eru fíggjarliga ómyndug og hava verjar. Onkur búfólk hava avvarðandi, sum umsita pensjónina vegna tey. Hjá einum parti av búfólkunum verður pensjónin umsitin av leiðaranum/starvsfólkum við fulltrú frá Almanna- og heilsumálastýrinum.

Leiðarin greiddi á fundinum frá, at onkur av búfólkunum hava pengakassa standandi í heilivágsskapinum fyri betur at kunna halda skil á kontantum peningi.

Leiðarin hevur gjørt innanhýsis mannagongd í sambandi við lummapening hjá búfólkum. Mannagongdin er dagförd 16. apríl 2012. Umboðsmaðurin hevur fingið avrit av hesi mannagongd.

Henda mannagongd fevnir eisini um mannagongd í sambandi við innkeyp, ið verður skrivað upp á kontu hjá Mýruni. Herundir vanligt innkeyp av vørum til stovnin og mannagongd, tá ið keyp hjá búfólkunum verður skrivað upp á kontu hjá stovninum.

Eg havi heitt á leiðaran um at greiða mær frá, hvussu tað skal skiljast, tá ið sagt verður í mannagongdini, at “keyp hjá búfólkkum verður skrivað upp á kontu hjá stovninum”. Herundir um talan er um privatkeyp hjá búfólkkum, sum verður skrivað upp á kontu hjá stovninum.

Við skrivi, dagfest 29. januar 2013, hevur leiðarin á sambýlunum á Mýruni 4-6 kunnað meg um, at mannagongdin er broytt og er nú soljóðandi:

“Tá keyp hjá búfólkkum verður skrivað upp á rokning:

Um keyp, ið hoyrir undir privat nýtslu hjá búfólki, verður keypt uppá rokning, er sera umráðandi, at navnið á viðkomandi búfólki verður viðmerkt á rokningina.

Ein roknskapur verður gjørdur fyri hvørt búfólk. Roknskapurin verður grannskoðaður av uttanhýsis grannskoðara.

Umboðsmaðurin sendi við skrivi, dagfest 19. apríl 2012 soljóðandi áheitan til Almannaverkið:

“Viðvíkjandi vitjan á sambýlunum á Mýrini 4 og 6 í Hoyvík

Umboðsmaðurin hevur tann 18. apríl 2012 verið á eftirlitsvitjan í omanfyri nevndu sambýlum.

Í sambandi við hesa vitjan fekk umboðsmaðurin avrit av roknskapum hjá nøkrum búfólkkum fyri árinum 2009 og 2010, avrit av felagsroknskapi fyri árinum 2009 og 2010, umframt avrit av roknskapi fyri Íognarfelagið Mýru-Bussur fyri árið 2010. Nevndu roknskapir eru viðlagdir hesum skrivi.

Umboðsmaðurin hevur lisið roknskapirnar ígjøgnum og kann staðfesta, at grannskoðarin hevur tikið fyrivarni, so gott sum í øllum roknskapunum fyri nevndu ár. Av tí, at talan m.a. er um manglandi skjalprógv fyri kontant útgjald og flytingar, er umboðsmaðurin av teirri fatan, at hesir roknskapir í síni heild átti at verið kannaðir nærri.

Eg fari tí at heita á Almannastovuna um skjótast gjørligt at kanna hjáløgdu roknskapir nærri.

Eisini fari eg at biðja Almannastovuna um at kunna meg um, hvat víðari hendir í hesum máli.

Avrit av hesum brævi er sent til Sambýlið á Mýrini 4 – 6 og Nærverkið.”

Við skrivi, dagfest 6. juli 2012 boðaði Almannaverkið frá, at roknskapardeildin hevur fingið málið, og væntandi skuldi umboðsmaðurin fáa svar í næstum.

Við skrivi, dagfest 7. november 2012 hevur Almannaverkið sent soljóðandi skriv til kunningar:

“Viðvíkjandi vitjan á sambýlunum á Mýrini 4 og 6 í Hoyvík

Almannaverkið hevur fingið skriv frá Løgtingsins umboðsmanni, dagfest 19. apríl 2012, har heitt verður á Almannaverkið um at kanna roknskapirnar hjá búfólkkunum á Sambýlunum á Mýrini 4 og 6, felagsroknskapirnar og roknskapin fyri íognarfelagið Mýru-Bussur fyri árinum 2009 og 2010.

Umboðsmaðurin staðfestir, at grannskoðarin hevur tikið fyrivarni so gott sum í øllum roknskapunum fyri nevndu ár. Umboðsmaðurin biður eisini Almannaverkið um at kunna seg um, hvat víðari hendir í hesum máli.

Almannaverkið hefur, saman við leiðaranum á Mýrini 4-6, arbeitt við málinum og hefur funnið fram skjöl, sum grannskoðanin ikki hefur fingið í sambandi við grannskoðanina. Grannskoðanin hefur sett roknskapin upp av nýggjum og grannskoðað roknskapirnar av nýggjum. Hetta hefur bøtt munandi um vavið av viðmerkingunum.

Tó stendur viðmerking eftir, har talan er um mál, sum kontaktpersónar hjá búfólkunum eru partar í. Almannaverkið hefur tosað við fyrrverandi leiðaran um málini, og síðan kallað kontaktfólkinu inn fyri at fáa teirra frágreiðing við í viðgerðina.

Niðurstøðan var, at skipaðar mannagongdir viðvíkjandi peningaviðurskiftunum hjá búfólkunum manglaðu; at førleikin at skipa peningaviðurskiftini hjá tí starvsfólki, sum hefur ábyrgdina fyri hesum, var ikki nøktandi, og at ábyrgdin fyri at skráseta peningaúttøku, nýtslu, innsavnan og skráseting av skjølum var á ov nógvum hondum.

Viðmerkingarnar í sambandi við uttanlandaferðir hefur Almannaverkið viðgjørt, og hefur Almannaverkið fingið útskrift av kontunum hjá kontaktfólkunum, sum hava fingið pening inn á kontuna, og grannskoðanin hefur somuleiðis fingið hesi skjøl at eftirkanna. Orsøkin til, at peningur varð settur á kontu hjá starvsfólkunum var, at sambýlið ikki hevði gjaldskort, og onki gjaldskort var bílagt.

Niðurstøða

Niðurstøðan av kanninginini er, at vantandi førleiki hjá tí starvsfólki, ið hevði ábyrgd at umsita peningaviðurskifti hjá búfólkunum, og vantandi kunning og vegleiðing av kontaktfólkunum, eru orsök til ógreiðu viðurskiftini.

Grannskoðanin hefur mælt til, at sambýlini framyvir ikki nýta kekkar, og hetta er tikið til eftirtektar. Sambýlini nýta ikki kekkar í dag.

Grannskoðarin hefur mælt til, at búfólkinu framyvir nýta lummapengakonto til smáting, og er hetta tikið til eftirtektar.

Grannskoðanin staðfestir, at sum heild er ábyrgdin at skráseta peningaúttøku, nýtslu og innsavnan og skráseting av skjølum lögð á ov nógvur hendur. Eisini er týðiligt, at bland er komið í, hvat hoyrir til pensjónskontoina, og hvat hoyrir til lummapengakontoina hjá búfólkunum. Grannskoðanin staðfestir somuleiðis, at ov lítil orka hefur verið lögð í at fáa fatur í/ella varðveita upprunaskjøl, bæði fyri kekkanýtslu, nýtslu hjá búfólkunum og fyri ferðaútreiðslur.

Almannaverkið hefur tikið hetta til eftirtektar, og nýggi leiðarin hefur fingið skipað mannagongdir av peningaviðurskiftunum hjá búfólki og av umsitingini av felagskassanum. Hjalagt er avrit av mannagongdunum.

Roknskapurin fyri Mýru-bussin er góðtíkin. Roknskapurin fyri felagshúsarhaldið og hjá búfólkunum er góðtíkin við omanfyri nevndu fyrivarnum.

Viðmerkjast skal, at Almannaverkið er í gongd við at skipa nýggjan bygnað og fer í 2013 at endurskoða umsitingina av peningaviðurskiftunum hjá øllum búfólkunum á stovnum undir Almannaverkinum.

Hjalagt frágreiðing frá SP/F Hansam, skrásett grannskoðaravirki.

...”

7.3. Útreiðslur til upphald

Leiðarin greiddi frá, at búfólkini rinda 2.500 kr. í húsaleigu og 4.000 kr. til el, olju, mat o.a., tilsamans 6.500 kr. um mánaðin. Hesin peningur verður settur inn á felagskontu í bankanum, sum leiðslan hevur heimild til at umsita.

Eisini greiddi leiðarin frá, at eitt av búfólkunum, sum er fólkapensjónistur, rindar 2.800 kr. fyri fastar útreiðslur, so sum el, olju, mat o.a.

Um búfólkini hava serlig ynski, t.d. at keypa møblar ella annað til íbúðina, verður keypt fyri pening hjá búfólkunum. Kontaktpersónurin vegleiðir búfólkunum í keypinum. Er talan um ein persón, sum hevur verju, verður fyrispurningurin um innkeyp sendur verjanum, sum síðani tekur støðu til fyrispurningin.

Stovnurin hevur ein buss til felags nýtslu. Bensinið til bussin verður goldið av kontu hjá íognarfelagnum, sum eigur bussin.

Leiðarin greiddi umboðsmanninum frá, at tá ið búfólkini fara í feriu við starvsfólkunum, rinda tey fyri sína egnu ferð og upphald, og fyri ferðina hjá starvsfólki. Stovnurin rindar lønina til starvsfólkið. Búfólkini seta fram ynski um, hvar tey skulu fara at ferðast.

Leiðarin greiddi víðari frá, at fara búfólkini til fót bóltsdyst, konsert, út at eta ella annað, verður meting gjørd av, hvørt hetta er eitt námsfrøðiligt tiltak. Er ikki talan um eitt námsfrøðiligt tiltak, rinda búfólkini fyri seg sjálvan og starvsfólk. Er talan um eitt námsfrøðiligt tiltak, rinda búfólkini bert fyri seg sjálvan, ímeðan stovnurin rindar fyri starvsfólkini.

Ein sjálvstøðugur roknskapur verður førdur fyri felagsraksturin av hvørjum húsi sær, og roknskapurin verður grannskoðaður av uttanhýsis grannskoðara.

Umboðsmaðurin hevur fingið avrit av reglugerðini, eins og umboðsmaðurin hevur fingið avrit av roknskapum fyri 2009 og 2010 og hevur, vísandi til pkt. 7.2., víðarisent tey til Almannaverkið.

Eg havi heitt á leiðaran um at senda mær eitt avrit av roknskapinum fyri 2011, tá ið hann er grannskoðaður.

Umboðsmaðurin hevur tann 21. januar 2013 fingið eitt avrit av roknskapinum fyri 2011.

Eftir mínari meting gevur hendan skipan við uttanhýsis grannskoðan eitt nøktandi fíggjarligt eftirlit, og eg havi tí ikki viðmerkingar hesum viðvíkjandi.

Sambært § 32, stk. 2, síðsta punktum í forsorgarlógini skal landsstýrismaðurin áseta nærri reglur um rakstur av sambýlum, herundir reglur um upptøku og gjalding. Hesar reglur eru ásettar í kunngerð nr. 2 frá 3. januar 2005 um skipan av sambýlum. § 4, stk. 1 í hesi kunngerð er soljóðandi:

”§ 4. Búfólk rinda húsaleigu fyri upphaldið. Harumframt rinda búfólk til felags útreiðslur. Gjaldið hjá einum búfólki kann tó ikki fara upp um ta upphædd, sum svarar til veruligu útreiðsluna fyri hvørt plássið í viðkomandi sambýli.”

Í Rundskrivi um skipan av sambýlum, dagfest 1. januar 2009, er millum annað ásett, at:

“Persónar, ið búa á sambýli, gjalda allar fastar útreiðslur, sum eru í sambandi við upphaldið á sambýlinum, t.v.s. húsaleiga, el, hita, mat o.s.fr. Húsaleigan verður goldin av hvørjum húsfólki sær eftir teimum leigusáttmálum, sum húsfólkið ger við Nærverkið, tá flutt verður inn á sambýli.

Tá húsfólk flytur inn á sambýli, verður ein avtala gjørd ímillum tað einkulta húsfólkið og leiðaran á sambýlinum um, hvat húsfólkið skal gjalda fyri í sambandi við upphaldið á sambýlinum.”

Tá umboðsmaðurin var á vitjan 18. apríl 2012, vóru leigusáttmálar við búfólki ikki undirskrivaðir. Hetta átaladi umboðsmaðurin og heitti á leiðsluna um at fáa leigusáttmálar við búfólkini gjørdar og undirskrivaðar sum skjótast.

17. desember 2012 hava 6 búfólk skrivað undir leigusáttmála, dagfestur 28. november 2012, millum Nærverkið sum útleigara, og búfólkið sum leigara. Umboðsmaðurin hevur fingið kunning um, at enn vanta 4 búfólk at skriva undir leigusáttmála. Umboðsmaðurin hevur fingið avrit av 6 leigusáttmálum.

Í trimum av leigusáttmálunum, sum umboðsmaðurin hevur fingið avrit av, er skrivað, at sambært § 1 leigar leigarin 1 kamar, sum er partur av húsinum, sambýlið á Mýruni 4. Harumframt er vaskikjallari, køkur, bað, stova og sjónvarpsrúm, sum eru felagsrúm saman við hinum búfólkunum, og felags uttanduraøki við í leigusáttmálunum.

Í trimum øðrum leigusáttmálum, sum umboðsmaðurin hevur fingið avrit av, er ásett í § 1, at leigarin leigar eitt kamar og stovu, sum er partur av húsinum, Sambýlið á Mýruni 6. Harumframt er vaskikjallari, køkur, bað, stova, sjónvarpsrúm, sum eru felagsrúm saman við hinum búfólkunum, og felags uttanduraøki við í leigusáttmálanum.

Í øllum leigusáttmálunum er ásett, at sambært § 2 verður leigan ásett til fyribils at vera 2.500 kr. um mánaðin. Íroknað er ikki olja og el. Fyrivarni er tikið í leigusáttmálunum um, at henda upphædd kann broytast við fráboðan til útleigara. Hetta samsvarar við ta upphædd, ið búfólkini rinda í dag.

Tað framgongur ikki av leigusáttmálunum, hvussu stór búvíddin er í fermetrum, men tá umboðsmaðurin var á vitjan, var staðfest, at kømrini hjá búfólkunum vóru ymisk til støddar, eins og íbúðirnar vóru størstu leigumálini í fermetrum. Harumframt hava íbúðirnar aðrar hentleikar so sum køk, stovu, sovikamar og vesi/baðirúm. Øll búfólkini gjalda somu leiguupphædd um mánaðin. Leiguupphæddin sæst ikki vera ásett í mun til fermetrartalið ella nøkur onnur atlit.

Samanhildið við ta upphædd, sum stovnurin skal gjalda um mánaðin til sjálvsognarstovnarnir, er talan um, at stovnurin við at framleiga íbúðirnar á Mýruni 6 og kømrini á Mýruni 4 hevur eina meirinntøku av framleigan á 66.000 kr. um árið.

Eg havi heitt á Almanamálaráðið og Almannaverkið, um at greiða mær frá, hvussu metingin av húsaleiguupphæddini er ásett, og hvørji atlit, dentur verður lagdur á, tá ið metast skal um, hvussu stór upphæddin fyri húsaleigu skal verða um mánaðin.

Við skrivi, dagfest 12. februar 2013, hevur Almannaverkið sent mær fylgjandi kunning:

“Viðvíkjandi ásetan av húsaleiguni, so er ein kunngerð: "Kunngerð nr.2 frá 3 januar 2005, um skipan av sambýlum" §§ 4 og 5 og rundskriv um "Skipan av sambýlum", ið snúgva seg um áseting av gjaldi brúkarans.

Húsaleigan hevur seinastu nógvu árin verið kr. 2.000. Tað fyriliggur ikki nakað útgreinað yvirlit yvir, hvørji atlit, dentur varð lagdur á, tá húsaleigan varð ásett.

I 2009/2010 avgjórði leiðslan í Næverkinum at prístalsregulera húsaleiguna. Húsaleigan varð tá ásett til kr. 2.500.

Upprunin til áseting av húsaleigu uttan ítøkilig atlit til einstaka bústaðin er frá tí tíðini, áðrenn omanfyrinevndu reglur komu í gildi.

Sum skilst, so hevur man, tá sambýlini blivu umskipaði í 1988, hugt eftir, hvussu nógv búpláss hava verið tilsamans í skipanini, t.e. bæði landsstovnar og sjálvsognarstovnar, og so ásett eina eins húsaleigu fyri allar brúkarar, sum hevur verið ásett útfrá samlaða kostnaðinum av búplássum og tali av brúkaraum og einum rímligheits sjónarmiði, um, hvat hesin bólkur av búfólki megnar at gjalda.

Í samband við leiguhækkan í 2004 varð grundskipanin í leiguásetingini ikki broytt, og hækkanin gjórðist tí eins fyri øll.

Hendan mannagongd er blivin fylgd síðan tá, sjálvt um økið er vaksið munandi bæði hvat viðvíkur tal av bústøðum, slag av bústøðum, vavi av bústøðum og hækkan av veitingum. Og nýggju reglurnar á økinum, hava ikki ført til nakra broyting í mun til leiguna í hesum sambýlum.”

Við skrivi, dagfest 12. mars 2013, hevur Almanamálaráðið sent mær fylgjandi kunning:

“Arbeitt hevur verið við at gjørt greiðari mannagongdir fyri ásetan av leigu fyri alt Trivnaðarøkið í Almannaverkinum. Komið er tó ikki á mál við hesum arbeiði enn. Sostatt verður økið viðv. húsaleiguásetanini enn skipað eftir omanfyrinevndu kunngerð og rundskrivi.”

Eg havi eisini heitt á leiðaran um at greiða mær frá, hvussu stórir partur av upphæddini (4.000 kr.), sum búfólkini gjalda fast um mánaðin, verður nýtt til mat hjá búfólkunum. Eins og eg eisini havi heitt á leiðaran um at greiða mær frá, hvussu útrokningargrundarlagið til fastar

felagsútreiðslur er, og á hvörjum grundarlagi metingin av tí eina búfólkinum, sum rindar 2.800 kr. um mánaðin, er gjørd.

Við skrivi, dagfest 12. februar 2013, hevur Almannaverkið sent mær fylgjandi kunning:

“Upphæddin á 4000 kr. til felagsútreiðslur er ásett við støði í útreiðslunum hjá búfólkunum. Felagskontan rindar fyri mat, el, olju o.a., og leiðarin setir upphæddina eftir útreiðslunum. Upphæddin er ikki tann sama á øllum sambýlum, men kostnaðarstøðið er áleið tað sama.

Út frá tølunum í roknskapinum fyri 2010-2012 sæst, at hvørt búfólk í miðal rindar áleið 2500 kr. um mánaðin til mat. Afturat tí kemur hiti og streymur, reingerð, telefon o.a.

Eitt av búfólkunum rindaði 2.800 kr. í felagskassan. Búfólkið bleiv fólkapensjonistur og fór frá fyrítíðarpensjón til fólkapensjón. Táverandi leiðari metti, at viðkomandi hevði minni eftir at liva av, enn ásett í kunngerð nr. 2 frá januar 2005 um skipan av sambýlum § 4, stk. 2.

Almannaverkið hevur ógildað hesa avgerð og hevur á fundi við avvarðandi avgjørt, at búfólkið rindar somu upphædd sum hini búfólkinum.”

7.4. Íognarfelagið Mýru-Bussur

Búfólkinum hava stovnað eitt íognarfelag, sum hevur keypt ein buss til felags nýtslu. Búfólkinum rinda 1.000 kr. um mánaðin til íognarfelagið, sum verður umsitið av leiðaranum á stovninum. Ein sjálvstøðugur roknskapur verður førdur fyri bussin. Leiðslan á stovninum hevur ábyrgd av fíggarviðurskiftunum viðvíkjandi bussinum.

Leiðslan greiddi frá, at tað vóru ymiskir trupulleikar hjá búfólkunum viðvíkjandi brúk av bussinum í tí dagliga. Summi av búfólkunum vilja ikki koyra við bussinum og taka í staðin býbussin. Leiðarin greiddi frá, at hon arbeiddi við eini ætlan um, at bussurin í framtíðini bert skuldi brúkast til útferðir, tí tað vóru ov nógvir trupulleikar við at brúka hann til dagligan transport. Flestu búfólkinum klára væl at koyra við býbussi.

Umboðsmaðurin hevur móttikið avrit av roknskapi fyri Íognarfelagið Mýru-Bussur fyri árið 2010. Hesin var eisini sendur Almennaverkinum til gjøgnumgongd, sí, pkt. 7.2.

8. Eftirlit

Almannaverkið hefur eftirlit við sambýlunum á Mýruni 4 og 6, sambært § 9, stk. 1 í kunngerð nr. 2 frá 3. januar 2005 um skipan av sambýlum, meðan landsstýrismaðurin hefur yvirskipaða eftirlitið við sambýlunum, sambært § 9, stk. 2 í somu kunngerð.

Leiðarin greiddi umboðsmanninum frá, at eitt heilsufakligt eftirlit hefur verið í sambýlunum í 2009.

Leiðarin greiddi umboðsmanninum frá, at einki námsfrøðilig eftirlit hefur verið á stovninum.

Eftir at umboðsmaðurin var á vitjan, hava námsfrøðiligt eftirlit verið á sambýlinum. Námsfrøðiligu eftirlitini fóru fram í tíðarskeiðinum 20. september til 1. oktober 2012.

Umboðsmaðurin hefur við skrivi, dagfest 29. januar 2013, fingið avrit av námsfrøðiligu eftirlitsfrágreiðingini, sum millum annað viðvíkur sambýlunum á Mýruni 4-6.

Sum nevnt omanfyri er skipanin við uttanhýsisgrannskoðan av roknskapi eitt nøktandi fíggarligt eftirlit, og eg havi tí ikki viðmerkingar hesum viðvíkjandi.

Eg haldi tó ikki, at tað er nøktandi, at Nærverkið/Almannaverkið ikki hefur havt eftirlit við innkomnum roknskapum. Serliga í teimum fòrum, tá ið grannskoðarin hefur átekningar í roknskapinum. Á vitjanini á sambýlunum fekk eg upplýst, at Nærverkið vanliga móttækur og skrásetir roknskapir hjá búfólkum sum innkomnir, men tað var mín fatan, at Nærverkið ikki hevði nakað veruligt eftirlit við hesum roknskapum.

Eg havi heitt á Almannaverkið um at seta mannagongdir í verk fyri at tryggja, at roknskapir hjá búfólkum veruliga verða eftirkannaðir.

Eg havi eisini gjørt vart við, at eg ikki haldi, at tað er nøktandi, at tað gongur upp í háltannað ár, áðrenn roknskapir fyri felagsrakstri verða grannskoðaðir. Vanliga eiga roknskapir hjá almennum stovnum at verða gjørdir og grannskoðaðir hált ár eftir, at roknskaparárið endar, og í seinasta lagi 10 mánaðar eftir, at roknskaparárið er endað.

Eg havi heitt á leiðaran og Almannaverkið um at fáa mannagongdir fyri, nær roknskapir í seinasta lagi skulu verða grannskoðaðir.

Við skrivi, dagfest 29. januar 2013, hefur leiðarin á sambýlunum á Mýruni 4-6 sent mær fylgjandi kunning:

“Sambært maili frá Almannaverkinum, skulu ársrokniskapirnir verða hjá eksternum grannskoðara í seinasta lagi 1. apríl árið eftir.”

Tað sæst ikki av skjølunum í málinum, at annað eftirlit er við stovninum.

Tað sæst eiheldur av skjølunum í málinum, at Almannaverkið ella Almanamálaráðið hevur gjørt mannagongdir um, hvussu Almannaverkið og Almanamálaráðið skipa eftirlitið við sambýlum.

Eg haldi tað ikki vera nøktandi, at ongar mannagongdir eru fyri, hvussu Almannaverkið og Almanamálaráðið útinnir sína eftirlitsuppgávu við sambýlunum, herundir eisini uppfylging av eitt nú heilsufakligum eftirliti. Eftir mínari meting eigur Almannaverkið at hava eitt neyvt eftirlit við sambýlunum sum heild, tað vil siga eftirlit við bæði námsfrøðiliga støðinum í sambýlunum, eitt heilsufakligt eftirlit, eftirlit við fíggarviðurskiftunum, við fysisku umstøðunum í sambýlunum, valdsnýtslu og umsitingini í sambýlunum annars, herundir eisini hoyring í sambandi við upptøku av nýggjum búfólki. Víst verður til mínar viðmerkingar hesum viðvíkjandi omanfyri í frágreiðingini.

Eg havi spurt Almannaverkið og Almanamálaráðið, hvørjar ætlanir eru um at betra um eftirlitið við sambýlunum og lata meg frætta aftur.

Eg havi eisini mælt Almanamálaráðnum saman við Almannaverkinum til at gera mannagongdir fyri, hvussu myndugleikarnir skulu útinna sína eftirlitsskyldu við sambýlum.

Við skrivi, dagfest 12. februar 2013, hevur Almannaverkið sent mær fylgjandi kunning:

“Heitt verður á Almannaverkið um at seta mannagongdir í verk fyri at tryggja, at roknskapir hjá búfólkkum veruliga verða eftirkannaðir og at gera mannagongdir fyri, nær roknskapir í seinasta lagi skulu verða granskoðaðir.

Svar: Almannaverkið arbeiðir í løtuni við at dagføra mannagongdir fyri umsiting av pensjón hjá búfólkkum, undir hesum skipan av granskoðan og eftirliti. Fyrirreikingarnar eru væl áleiðis, og mett verður, at dagfórdar mannagongdir fyriliggja innan juni 2013.

Viðmerkjast kann, at umsitingin av pensjón hjá búfólkkunum verður miðsavnað í Veitingardeplinum í 2013 samsvarandi bygnaðinum á nýggja stovninum.

Eftirlitið við umsiting av pensjón verður styrkt. Ætlanin er m.a., at starvsfólk á Veitingardeplinum mánaðarliga fara út á stovnarnar at bóka útreiðslur og tryggja, at allar mannagongdir fyri umsiting av pensjón eru fylgdar.”

Við skrivi, dagfest 12. mars 2013, hevur Almanamálaráðið sent mær fylgjandi kunning:

“Almanamálaráðið skal kunna Løgtingsins Umboðsmann um, at Almanamálaráðið er í jøvnum samskifti við Almannaverkið um betranir av yvirskipaðum eftirliti innan Trivnaðarøkið. Almanamálaráðið fer í næstum at hava fundi við Almannaverkið hesum viðvíkjandi.

Sum boðað er frá í hesari viðmerking til fyribilsfrágreiðing, fer Almanamálaráðið at heita á Almannaverkið at fáa viðurskiftini, ið nevnd eru í fyribilsfrágreiðingini (*hjá Løgtingsins umboðsmanni, mín viðm.*) í rætt lag. Eisini fer Almanamálaráðið í samstarvi við

Almannaverkið at fylgja átekningunum, ið Løgtingsins Umboðsmaður hevur gjørt í sínari fyribilsfrágreiðing av eftirlitsvitjanini á sambýlunum á Mýruni 4-6.”

9. Rundtúrur á Mýrini 4

9.1. Generelt

Í leigusáttmálanum, sum er millum Sjálvsognarstovnin Sambýlir sum eigari og Serstovnadeildina, sum leigari, er í § 6 soljóðandi orðing:

“Øll røkt og alt viðlíkahald innan áliggur leigaranum. Uttanveggja viðlíkahald áliggur eiganum.

Leigarin kann samráðast við eigan um, hvørt eigarin skal gjalda fyri størri viðlíkahald innan. Broytingar kunnu tó ikki fara fram, uttan eigarin frammanundan hevur givið sítt skrivliga samtykki til tess.

Leigarin heldur økið og parkeringsplássið reint og ruddiligt.”

Generelt kann sigast, at húsini eru illa viðlíkahildin uttan, og leiðarin greiddi frá, at húsini treingja til umvælingar. Tørvur er á at skifta takið og at mála húsini. Eisini metti leiðarin, at tørvur er á at friðka økið rundan um húsini.

Innandura eru húsini hampiliga viðlíkahildin. Ymsar ábøtur eiga tó at verða gjørdar.

Eg havi heitt á leiðsluna og Almannerkið um at heita á Sjálvsognarstovnin um at viðlíkahalda húsini betri uttandura og at taka stig til, at viðlíkahaldið á bygninginum verður nøktandi, eins og at bøta um viðurskiftini uttanfyri húsini.

Við skrivi, dagfest 29. januar 2013, hevur leiðarin á sambýlunum a Mýruni 4-6 sent mær fylgjandi kunning:

“21.01.13 er staðfestur blámusoppur í kjallaranum og á ovasta lofti.

Almannerkið, Almannerkið og Sjálvsognarfelagið eru kunnað um hetta. Enn er støða ikki tikin til, hvat gerast skal við hetta.”

Umboðsmaðurin hevur við skrivi, dagfest 29. januar 2013, fingið avrit av soppakanningi viðvíkjandi á Mýruni 4, dagfest 21. januar 2013.

Við skrivi, dagfest 12. februar 2013, hevur Almannerkið sent mær fylgjandi kunning:

“Almannerkið fer í samráð við sjálvsognarstovnin at viðlíkahalda húsini betri uttandura og taka stig til, at viðlíkahaldið av bygningunum verður nøktandi, eins og bøta um viðurskiftini uttanfyri húsini.”

Tey 6 búfólkini, sum búgva í húsunum, hava egin kømur. Kømrini eru ymisk til støddar. Búfólkini eiga innbúgvíð í egnum kamari, meðan innbúgvíð í felagsøkinum eiga búfólkini í felag. Innbúgvíð verður goldið av felagsútreiðslunum.

Sambýlið hefur einki handikapvesi og eiheldur nakra heysu til at lyfta fólk við, tá ið tørvur er á hesum.

Leiðarin greiddi frá, at eingin trygdarskipan er ímóti innbroti. Sambýlið hefur gjørt avtalu við Sp/f Ansni um at hava vaktarhald.

Felags brandávaring er fyri bæði húsini. Brandávaringin er uppsett í starvsfólkarúminum á Mýruni 6. Brandávaringin er soleiðis skipað, at alt fer í gongd í senn. Leiðarin greiddi frá, at tað tí ikki er lætt at vita, hvar eldur er í.

Brandsløkkjari er á hvørjari hædd.

Leiðarin greiddi frá, at eingin burturflutningsætlan er fyri húsið, um eldur skuldi komið í.

Atkomumøguleikarnir eru nøktandi í stovuhæddini, men trappurnar millum hæddirnar eru ikki praktiskar. Tað sæst, at húsið ikki er bygt við tí endamáli at virka sum sambýli fyri búfólk, sum bera brek.

Eftir mínum tykki er viðlíkahaldið av húsinum uttan og av økinum uttanum húsini ikki nøktandi. Sí mínar viðmerkingar niðanfyri um viðlíkahald og viðurskiftini uttan fyri húsini.

9.2. Loftið

Á loftinum er ein stova, sum verður brúkt til felagsrúm. Frá hesi stovu er inngongd til fyra kømur, sum eru eins til støddar, og eitt baðirúm við vesi, vaski og brúsu.

Harafturat er eitt venjingarrúm við rennibandi, kondisyklu, cross-trainara og solarium til felags nýtslu. Búfólkini í nr. 6 nýta eisini venjingarrúmið.

Leiðarin greiddi frá, at tað vildi verið trupult hjá starvsfólkunum í einari bráðfeingisstøðu at fáa eitt menningartarnað fólk, ið motoriskt er illa fyri, niður av loftinum gjøgnum trappuna.

Umboðsmaðurin staðfesti, at umstøðurnar viðvíkjandi neyðútgongd vóru alt annað enn nøktandi og sendi við skrivi, dagfest 8. mai 2012 áheitan til Almannaeverkið um at fáa eina hóskandi neyðútgongd. Eftir áheitan frá umboðsmanninum hefur Almannaeverkið við skrivi, dagfest 9. juli 2012 kunnað umboðsmannin um, at arbeiðið við at gera neyðútgongd á sambýlunum er byrjað og skuldi verðið avgreitt í viku 28.

Eg havi heitt á Almannaeverkið um at kunna meg um, um húsini nú hava fingið eina nøktandi neyðútgongd og neyðtrappu.

Við skrivi, dagfest 12. februar 2013, hefur Almannaeverkið sent mær kunning um, at gongd er í málinum viðvíkjandi gerð av neyðútgongd.

*Tann 19. apríl 2013 hefur umboðsmaðurin staðfest, at ongin neyðútgongd ella neyðtrappa enn er gjørd. **Hetta haldi eg vera alt annað enn nøktandi, og eg fari at geva Almannaeverkinum eina álvarsliga áttalu fyri hetta.***

9.3. Miðhæddin

Tvær inngongdir eru til húsini á miðhæddini. Ein høvuðsinngongd og ein inngongd gjøgnum grovkøkin. Dagliga verður inngongdin gjøgnum grovkøkin brúkt av starvsfólkum og búfólkum. Leiðarin greiddi frá, at henda inngongdin var meira praktisk at nýta enn høvuðsinngongdin, sum er á baksíðuni á húsinum. Í grovkøkinum eru vaskimaskina og turkitrumla.

Frá grovkøkinum verður farið gjøgnum ein rættiliga lítlan køk út í gongina, har høvuðsinngongdin er. Frá gongini er atgongd til øll hini rúminum í miðhæddini.

Tvey búfólk hava kamar í miðhæddini. Annað kamarið er hampiliga stórt, meðan hitt er sera lítið.

Felagsrúm

Í miðhæddini eru ein borðstova, har pláss er fyri øllum búfólkunum, og ein lítil uppihaldsstova.

Harumframt er eitt arbeiðsrúm við heilivágsskápi. Búfólkini hava eitt heilivágsskáp í part, sum altíð er stongt. Einans starvsfólk hava lykil til skápini. Í skápunum verður eisini lummapeningur goymdur hjá teimum búfólkunum, sum ynskja hetta.

Vaktarrúm

Í miðhæddini er ein lítil vaktarstova við song, stóli og skriviborði við teldu- og skrivstovuútgereð. Einans starvsfólk hava atgongd til vaktarstovuna.

Baðirúm

Einki starvsfólkaveði er á Mýruni 4, sí mínar viðmerkingar undir pkt. 2.1.1.

Í miðhæddini er eitt baðirúm, sum búfólkini deila við starvsfólkini. Í rúminum er vesi, vask, og baðikar.

Eg haldi ikki, at tað er nøktandi, at starvsfólk ikki hava vesi, men skulu brúka persónliga baðirúmið hjá búfólkum.

10. Rundtúrur á Mýrini 6

10.1. Generelt

Í leigusáttmálanum, sum er millum Sjálvsogunarstovnin á Mýruni 6 / Grønlandsvegur 59, sum eigari og Serstovnadeildina, sum leigara er í § 6 soljóðandi orðing:

“Leigarin skal fara varisliga við eldi og ljósi, og í einum og øllum sita væl um tað leigaða í leigutíðini.

Innanhýsis viðlíkahald av tí leigaða er fyri leigarans rokning, meðan leigarin kann samráðast við eigarann, um eigarinn skal gjalda størri viðlíkahald innan. Viðlíkahalduttan er fyri eigarans rokning. Tó kann leigarin ikki fara undir slíkar ábøturuttan at loyvi frá eiganum frammanundan er givið.

Leigarin heldur tún og parkeringspláss reint og ruddiligt.”

Generelt kann sigast, at húsini eru illa viðlíkahildinuttan, og húsini treingja til umvælingar. Millum annað er tørvur á at mála húsini. Leiðarin greiddi frá, at avtala var gjørd við sjálvsogunarstovnin um, at rútarnar verða skiftir í nærmastu framtíð. Eisini vísti leiðarin á, at tørvur var á at friðka økið rundan um húsini.

Húsini eru hampiliga viðlíkahildin innan. Ymsar ábøtur eiga tó at verða gjørdar.

Tey 5 búfólkini í húsunum búa í hvør sínari íbúð. Leiðarin upplýsti, at tað, at búfólkini búa í hvør sínari íbúð, ger umhvørvið meira róligt, serliga tí at búfólkini kunnu hava eitt privatlíf.

Búfólkini eiga innbúgvíð í teirra egnu íbúð. Innbúgvíð í felagsøkinum eiga búfólkini í felag, sum verður goldið av felagsútreiðslunum. Tvær av íbúðunum hava te-køk. Ein íbúð hevur køk, og tvær hava ongan køk, men har eru tvey kømur sligin saman og deilt upp í stovu og kamar. Fýra íbúðir hava baðirúm. Eitt búfolk skal út í felags gongina fyri at fáa atgongd til baðirúmið, sum hoyrir til íbúðina. Fýra búfolk hava bæði stovu og sovikamar, meðan eitt búfolk hevur stovu og sovikamar í einum.

Leiðarin greiddi frá, at eingin trygdarskipan var ímóti innbroti. Sambýlið hevur gjørt avtalu við Sp/f Ansni um at hava vaktarhald.

Leiðarin greiddi frá, at eingin burturflutningsætlan er fyri húsið, um eldur skuldi komið í.

Samanumtikið kann sigast, at húsini eru rímliga væl eignað sum sambýli, og tað er ein virðilig loysn fyri búfólkini, at tey hava hvør sína íbúð. Íbúðirnar eru rúmligar og væl innrættaðar.

Atkomumøguleikarnir eru ikki nøktandi, tá ið fólk í koyrustóli ikki kunnu koma inn ella runt í húsinum. Tað sæst, at húsið ikki er bygt við tí endamáli at virka sum sambýli fyri búfolk, sum bera brek.

Viðlíkahaldið av húsini uttan og økið uttanum er ikki nøktandi. Sí mínar viðmerkingar niðanfryi um viðlíkahald og viðurskiftini uttan fryi húsini.

Við skrivi, dagfest 12. februar 2013, hevur Almannaverkið sent mær fylgjandi kunning:

“Almannaverkið er samt við Umboðsmanninum um, at atkomumøguleikarnir eru ikki nøktandi, tá ið fólk í koyristóli sjálvi ikki kunnu koma inn ella runt í húsinum.

Viðlíkahaldið av húsinum uttan og økið uttanum er heldur ikki nøktandi.”

10.2. Stovuhædd

Húsini eru bygd við tveimum parallellum lonum og eini lon ímillum, sum bindir lonirnar saman.

Høvuðsinngongdin er gjøgnum eina lítla forstovu. Harfrá verður farið inn í eina gongd, sum bindir lonirnar saman.

Til vinstru í gongini er starvsfólkarúmið, og í vinstru lon eru køkur og dagligstovan. Til høgru í gongini er eitt baðirúm. Í høgru lon eru tvær íbúðir.

Felagsrúm – vinstru lon

Í gongini eru heilivágsskáp. Búfólkini hava eitt heilivágsskáp í part, sum altíð er stongt. Einans starvsfólk hava lykil til skápini. Yvirlit eru á hvørjum skápi sær yvir, hvønn heilivág búfólkið skal hava. Um búfólkini ynskja tað, verður lummapeningur goymdur í skápinum.

Køkurin er rúmligur við einum matarborði, har pláss er fryi øllum búfólkunum. Ein talva er í køkinum, har dagliga verða skrivað, hvørji starvsfólk eru á vakt gjøgnum dagin, og hvat er til døgurða.

Frá køkinum er inngongd til eina rúmliga, hugnaliga stovu, har pláss er fryi øllum búfólkunum, eisini fryi teimum búfólkum, sum búgva á Mýruni nr. 4. Stovan hevur útgongd til eina altan. Veggirnir eru prýddir við málningum, sum búfólkini hava gjørt.

Starvsfólkarúm

Inn frá gongini er ein skrivstova, sum er læst, tá starvsfólk ikki eru har. Á skrivstovuni er skriviborð og stólur, telda og printari og eitt stongt skáp við starvsfólka- og búfólkaupplýsingum. Leiðarin hevur lykilin. Harafturat eru mappur við rokningum og virkisætlanum fryi búfólkini. Starvsfólkini hava sínar egnar mappur við vaktplanum o.a. á skrivstovuni. Á vegginum hongur ein brandalarmur, sum er felags fryi bæði húsini.

Einki starvsfólkavesi er á Mýruni 6, sí mínar viðmerkingar undir pkt. 2.1.1.

Høgra lon

Í høgru lon eru tvær íbúðir. Ein íbúð hevur stovu og sovikamar. Vesi er úti í millumgongini. Hetta vesi verður eisini nýtt av starvsfólkunum. Í rúminum eru vesi, vask og brúsa.

Hin íbuðin hevur stovu og sovikamar í einum við tilhoyrandi baðirúmi við vesi, vask og brúsu. Hesi bæði búfólkini deila eitt sjónvarpshald.

Ein neyðútgongd er í endanum av lonini. Lásið er trekt. Hurðin gongur út á eitt lágt tak. Eingin trappa er niður í túnið, og um illa vil til, er bara móguleiki at leypa niður í túnið.

Tað er mín fatan, at talan í hesum føri ikki er um eina hóskandi neyðútgongd. Umstøðurnar eru tí alt annað enn nøktandi.

Eg havi tí mælt leiðsluni til at finna eina betri loysn viðvíkjandi neyðútgongd frá stovuhæddini og lata meg frætta aftur hesum viðvíkjandi.

Við skrivi, dagfest 29. januar 2013, hevur leiðarin á sambýlunum a Mýruni 4-6 sent mær fylgjandi kunning:

“Formaðurin í sjálvsognarstovninum er kunnaður um, at betur loysn viðvíkjandi neyðútgongd frá stovuhæddini eigur at verða funnin.”

Við skrivi, dagfest 12. februar 2013, hevur Almannaverkið sent mær fylgjandi kunning:

“Almannaverkið er samt við Umboðsmanninum, at tað skal finnast ein betri loysn viðvíkjandi neyðútgongd frá stovuhæddini. Almannaverkið fer í samráðingunum við sjálvsognarstovnin, at taka hendan trupulleika upp.”

*Tann 19. apríl 2013 hevur umboðsmaðurin staðfest, at ongin neyðútgongd ella neyðtrappa enn er gjørd. **Hetta haldi eg vera alt annað enn nøktandi, og eg fari at geva Almannaverkinum eina álvarsliga áttalu fyri hetta.***

10.3. Kjallarin

Ein smøl trappa gongur niður í kjallarahæddina.

Kjallarin – vinstru lon

Í vinstru lon er ein íbúð við stovu/køki, sovikamari og baðirúmi við vesi, vask og brúsu.

Í kjallaranum er eisini eitt arkivrúm við gomlum starvsfólkamálum og búfólkamálum. Eisini er ein goymsla av havamøblum o.a.

Kjallarin – høgru lon

Í høgru lon er ein íbúð við stovu/køki, sovikamari og baðirúmi við vesi, vask og brúsu. Illgruni er um, at soppavøkstur er í einum ella báðum baðirúmunum, men hetta er ikki staðfest.

Harumframt er eitt vaskirúm við vaskimaskinu, vask og arbeidsborði.

Eitt goymslurúm til ymiskar vørur er eisini í kjallaranum. Fuktur er á veggnum.

Longri yviri í lonini er enn ein íbúð við stovu/køki, sovikamari og tilhoyrandi baðirúmi við vesi, vask og brúsu.

Í endanum av lonini er ein neyðútgongd út í tún.

Eg havi heitt á leiðaran og Almannerkið um at skipa fyri, at tað eina baðirúmið við soppavøkstri verður umvælt, eins og fukturin í goymslurúminum verður burturbeintur.

Við skrivi, dagfest 29. januar 2013, hevur leiðarin á sambýlunum a Mýruni 4-6 sent mær fylgjandi kunning:

“Soppavøkstur er nú staðfestur í kjallarahæddini.“

Umboðsmaðurin hevur við skrivi, dagfest 29. januar 2013 fingið avrit av soppakanningi viðvíkjandi á Mýruni 6, dagfest 23. januar 2013.

Við skrivi, dagfest 12. februar 2013, hevur Almannerkið sent mær fylgjandi kunning:

“Almannerkið fer, nú frágreiðingarnar eru komnar frá Innilufts Tænastuni, at taka hesi viðurskifti upp við sjálvsognarstovnin og eisini fyrireika seg til eina møguliga flytan av búfólkunum, um tað gerst neyðugt. Búfólkini og tey avvarðandi eru kunnaði um viðurskiftini.”

Eg fari at heita á Almannerkið um at kunna meg um gongdina í sambandi við møguligari flytan av búfólkunum.

10.4. Húsið og økið uttandura

Leiðarin greiddi frá, at tørvur er á at mála húsinu uttan, eins og øll vindeyguni eiga at verða eftirhugd.

Økið uttanum kundi verði fríðkað, so at búfólkini kunnu vera uttandura, tá ið veðrið er gott. Túnið treingir til ábøtur.

*Eftir mínum tykki er viðlíkahaldið av bygninginum ikki nøktandi. **Eg havi tí heitt á leiðaran og Almannerkið um at taka samráðingar upp við Sjálvsognarstovnin um at skipa fyri, at húsinu verða viðlíkahildin, soleiðis at húsinu ikki forfarast.***

Eg havi eisini heitt á leiðaran og Almannerkið um at bøta um viðurskiftini uttanfyri húsinu.

Við skrivi, dagfest 12. februar 2013, hevur Almannerkið sent mær fylgjandi kunning:

“Almannerkið fer at taka samráðingar upp við sjálvsognarstovnin um viðlíkahald av húsunum og økinum uttandura.

Almannerkið skal samstundis gera vart við, at vit ikki hava nakrar viðmerkingar til frágreiðingina frá leiðaranum.”

11. Samrøður við búfólk og avvarðandi

Í sambandi við eftirlitsvitjanina varð eitt uppslag sett upp í sambýlunum, har kunnað varð um eftirlitsvitjanina. Tey búfólkini, sum høvdu hug til tess, fingu tilboð um at fáa eina samrøðu við umboðsmannin um viðurskiftini á stovninum ella um teirra privatu viðurskifti.

Eitt búfólk og tvey avvarðandi hjá tveimum búfólkum ynsktu at fáa orðið á umboðsmannin. Á hesum fundum vóru ymisk viðurskifti hjá búfólki umrødd, og setti ein avvarðandi ynski um broytingar viðvíkjandi viðurskiftum hjá einum búfólki. Burtursæð frá hesum greiddi búfólkið umboðsmanninum frá, at tað var væl nøgt við at bógva í sambýlinum.

Umboðsmaðurin legði ynskini hjá avvarðandi til búfólkini fram fyri leiðsluna í Nærverkinum og leiðaran av sambýlunum á tí endaliga fundinum sama dagin.

Sólja í Ólavsstovu
umboðsmaður